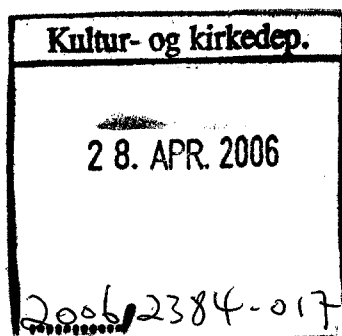

Kultur- og kirke departementet
Postboks 8030 Dep.
0030 Oslo

Norsk Lotteridrift
- i samarbeid med Forenings-Norge

Oslo, 25. april 2006

HØRINGSUTTALELSE – ENDRINGER I FORSKRIFTER VEDRØRENDE DRIFT AV GEVINSTAUTOMATER

1. Innledning

Vi viser til høringsbrev fra departementet datert 22.februar 2006 med frist for høringsuttalelse innen 28. april 2006. Norsk Lotteridrift ASA (NLD) inngir med dette rettidig høringsuttalelse.

NLD er svært opptatt av de problemene gevinstautomater kan påføre en del av befolkningen. Selskapet mener det er helt riktig og påkrevet at myndighetene nå regulerer markedet ytterligere, med den hensikt å redusere omfanget av skadevirkningene fra pengespill. NLD har under lang tid oppfordret til tiltak mot spilleavhengighet og selv kommet med en rekke forslag til slike tiltak.

Vi vil i punktene nedenfor redegjøre for NLDs hovedsynspunkter når det gjelder departementets forslag. Dessuten har vi merket oss at departementet i høringsbrevet uttaler at:

"før en ytterligere forlengelse fra 1.1.2007 kan det være aktuelt å vedta ytterligere innstramminger i regelverket for automatdriften".

I lys av dette finner vi grunn til også å kommentere spørsmålet om ytterligere reguleringer av automatmarkedet. Noen slike generelle kommentarer finnes i pkt.3 nedenfor. I pkt. 4 kommenteres det konkrete forslaget om forbud mot bruk av sedler og praktiske konsekvenser av dette. I pkt. 5 redegjøres det for alternative reguleringsformer til dagens gjeldende regulering av gevinstautomatbransjen. I og med at departementet i høringsbrevet varsler at man i tiden fremover også skal vurdere ytterligere innstramminger i regelverket, er det relevant å se mer helhetlig på hvorledes automatmarkedet kan reguleres uten en enerettsmodell.

NLD har bedt Lotteri- og stiftelsestilsynet om en presisering av teksten i høringen om når bruk av sedler faktisk er forbudt. Lotteri- og stiftelsestilsynet har bekreftet i en e-post av 28.mars 2006, at forskriften er foreslått trådt i kraft 1. juni 2006, men for de automater som står i markedet vil endringen først kreves gjennomført fra 1.august 2006. NLDs høringsuttalelse er avgitt med denne tolkning som forutsetning.

2. Bakgrunn

Forskriften av 28.08.98 hadde som mål å redusere gevinstautomatmarkedets omfang. Resultatet ble at inntektene til formålene fikk et dramatisk fall. På bakgrunn av dette vedtok Stortinget i september 2000 endringer i lov om pengespill (FOR 2000-09-22 nr 960/forskrift av 27. september 2000 nr. 982). Stortingets hensikt med denne reguleringen var å sikre formålenes inntekter, ved å gjøre gevinstautomatene interessante for et bredere lag av befolkning enn tidligere. Flere skulle spille for mindre beløp og gjennom å endre typegodkjenningsforskriften for gevinstautomater, skulle gevinstautomatene som ble tilbudt markedet gjøres mindre attraktive for de som var spilleavhengige. Det viste seg at de nye gevinstautomatene ble meget populære og skapte sterk omsetningsvekst, en vekst som skjedde i takt med at de gamle automatene ble byttet ut med nye, og veksten flatet først ut i 2004/2005.

Siden år 2000 er forskriftene vedtatt med hjemmel i lotteriloven endret en rekke ganger. Enkelte av disse endringene har bidratt til at omsetningsveksten for gevinstautomater har flatet ut. I de siste årene har spill på internett vært den spillform som har hatt størst økning, siste år økte spill på internett med ca. 100%¹. Rikstoto hadde i 2005 nest størst økning, en økning tilsvarende 6 %. Gevinstautomater, som tidligere har hatt voldsom vekst, hadde i 2005 en vekst på ca 4 %. I løpet av perioden 2000 og frem til i dag har antallet gevinstautomater blitt redusert med ca. 34 %.²

Ved en endring av forskrift om oppstillingstillatelser for gevinstautomater og underholdningsautomater³ i 2003 ble formålsandelen i tillatelser gitt etter 1. mars 2003 økt fra 35 % til 40 %. Dette førte til at driften av en rekke gevinstautomater ikke lenger var lønnsom, hverken for formålsdrevne-, eller private entreprenører. Fra 13/12-2004 ble det ikke lenger mulig å få tildelt nye oppstillingstillatelser. Dette gjaldt både for formål som allerede var autorisert for drift av gevinstautomater og for formål som ikke hadde hentet inntekter fra dette markedet tidligere. Etter høring av 18. mars 2005 ble en "frys" av markedet vedtatt 27. mai 2005. "Frysen" skulle hindre ytterligere forskyvninger i markedsstrukturen for gevinstautomater, i påvente av en juridisk avklaring i spørsmålet om innføring av en Statlig enerettsmodell. En sideeffekt har vært at antallet automater gradvis har blitt redusert ettersom tillatelser ikke har blitt fornyet ved innehavers konkurs, brann i lokaler etc.

Konsekvensen av de ovenfor nevnte reguleringer har vært at antall utplasserte gevinstautomater har falt fra 21.952⁴ i 2001 til ca. 14.500⁵ ved årsskiftet 2005/2006. Til sammenlikning var det utplassert ca. 26.000 til 28.300⁶ gevinstautomater forut for 1999/2000.

NLD mener på bakgrunn av eksemplene over at myndighetene på en god og ansvarlig måte vil kunne regulere utviklingen i pengespill markedet. Dette gjelder både spilleavhengighetsproblematikk, antall automater utplassert i markedet og omsetningsutviklingen. En tilpassning bør skje gjennom detaljerte reguleringer av så vel gevinstautomatbransjen, som de statlige tilbyderne av pengespill.

3. Alternative tiltak mot spilleavhengighet

NLD har og har hatt en aktiv holdning til de sosiale problemer pengespill kan medføre. Selskapet har i de siste årene lagt ned et betydelig arbeide i å skaffe seg oversikt og kunnskap om status i internasjonal forskning på feltet spilleavhengighet. NLD har gjennomgått ca. 1000 internasjonale forskningsrapporter, og av disse er de 200 mest relevante forskningsrapportene analysert og systematisert. (kopi av dette arbeidet, samt kopi av de 200 forskningsrapportene, er oversendt Lotteri- og stiftelsestilsynet, senhøstes 2004) I tillegg har NLD knyttet kontakt mot flere internasjonalt anerkjente forskningsmiljøer. Dette har medført flere egne tiltak og en rekke initiativer overfor departementet.

NLD innførte i 1997 merking av alle automater med 16 års aldersgrense. Som første operatør, innførte selskapet i 1998 av/på brytere betjent fra kassepunktet. Samme år monterte selskapet timere på alle automater oppstilt i nærheten av skoler. I 1999 tok NLD initiativet til undersøkelsen "Spill blant unge". Samme år finansierte NLD en litteraturstudie vedr. spilleavhengighet. I 2002 produserte NLD i samarbeid med Røde Kors og Redningssselskapet, retningslinjer for kontroll av aldersgrense på kjøpesentre. NLD har siden 1998 hatt et eget styremedlem med spilleavhengighet som spesialansvar.

NLD har også i den senere tid ønsket å iverksette tiltak på eget initiativ, i forhold til områder som klart defineres som problematiske fra et forskningsstandpunkt. Blant disse er oppstillingsmønster i dagligvarebutikker (flyttes vekk fra inngangspartier), kombinasjonen pengespill og alkohol, en langt

¹ Kilde: Lotteri- og stiftelsestilsynets årsrapport for 2005, s. 16

² Kilde: Lotteri- og stiftelsestilsynet

³ Ref. forskrift av 22. september 2000 nr. 960

⁴ Kilde: Lotteri- og stiftelsestilsynet årsrapport 2001, side 17

⁵ Kilde: Lotteri- og stiftelsestilsynet (antall aktive tillatelser fratrukket de tillatelser som ikke er i bruk)

⁶ I Ot. Prop. 49 (1999-2000),

strengere håndheving av 18-års aldersgrensen og økt informasjon til spilleren i tilknytning til gevinstautomatene. (ref. våre brev til departementet 24. februar 2005 og 14. april 2005). Med bakgrunn i den innførte "frysen" har dessverre ikke disse tiltakene kunnet la seg gjennomføre, ettersom "frysen" forhindrer flytting av tillatelser. NLD mener at disse tiltakene fremdeles er aktuelle og vil være et viktig bidrag til å redusere problemer knyttet til spill på gevinstautomater. I Lotteritilsynets "Forslag til handlingsplan" fra desember 2004 underbygges disse synspunkter.

I møte med statssekretær Mette Gundersen, 1. desember 2005, foreslo NLD videre at man kan øke formålsandelen til 50 % med dagens modell. Denne kan økes ytterligere i en evt. fremtidig bransjemodell som er mer effektiv en dagens. Dette tiltaket vil fremdeles kunne la seg gjennomføre på tross av "frys" situasjonen. En side effekt av dette tiltaket er at et ytterligere antall marginale gevinstautomater vil bli ulønnsomme og at antall automater i markedet vil bli ytterligere redusert. Dette vil være positivt ift rekruttering av nye spillere.

NLD mener at det er svært viktig at tiltak, endringer og reguleringer av gevinstautomatmarkedet og det øvrige pengespillmarkedet, er et så godt forankret som mulig i den forskning som til en hver tid finnes på området spilleavhengighetsproblematikk. Både nasjonal og internasjonal forskning gir kunnskap som er av betydning for norske myndigheter, jf. også Lotteri- og stiftelsestilsynets årsrapport for 2005, hvor det heter på s. 8 at tilsynet vil delta på internasjonale konferanser og at:

"i ei tid der spelemonopolet er under press, og der pengespel på internett aukar, er det viktig å vere oppdatert på det som skjer internasjonalt".

Man vet fra de to store undersøkelser som er gjort i Norge (Sirus Rapport nr 2/2003 / NOVA Rapport 1/2003) at det finnes om lag 50.000 personer som enten har eller har hatt problemer som følge av pengespill i Norge. I følge Sirus rapporten utgjør de personene som har eller har hatt problemer som følge av spill på gevinstautomater 9000 personer, eller ca. 18 % av disse 50.000 personene. Til sammenlikning utgjør antall personer som har eller har hatt problemer med Lotto 10.500 personer, eller 21 %. Se tabell 1.1.

Tabell 1.1 Sirus rapporten "Pengespill og pengespill problemer i Norge", tabell 4.8, side 74

	A	B	C	D
	%-andel av spillere med livstidsproblemer	Antall spillere totalt	Ant spillere med livstidsprobi knyttet til ett eller flere spill	Relativ fordeling i prosent
Lotterier (Lotto)	1,6	3860	62	21
Fotball	4	746	30	10
Odds	5,1	510	26	9
Hest	6,7	479	32	11
Bingo	3,2	1073	34	12
Bingoautomater	17,9	84	15	5
Pengeautomater	4,7	1119	53	18
Kortspill	7,2	388	28	10
Internett	9,2	139	13	4
		8398	292	
		Noen svarer ja på flere kategorier	Noen svarer ja på flere kategorier	

Sirus/Nova rapportene viser at spillproblematikk er et komplisert og sammensatt fagområde. En stor andel av de som i Sirus rapporten er definert til å være spilleavhengige spiller på mange ulike former for pengespill, både de som distribueres i Norge og de pengespillene som distribueres elektronisk. Det er derfor viktig at hele spillmarkedet blir sett under ett når myndighetene vurderer tiltak mot spilleavhengighet. Det bør iverksettes tiltak på et bredt plan slik at man ikke flytter problemspillerne mellom de ulike spilltilbudene. NLD mener at myndighetene bør utarbeide en grundig analyse av hele spillmarkedet, der de norske aktørene i pengespillbransjen, forskere og andre relevante høringsinstanser involveres. Dette er

tidligere gjort i et såkalt "whitepaper" bla. i England. NLD oppfordrer myndighetene også til å foreta en ny spilleavhengighets undersøkelse, med tilsvarende måleverktøy og med samme statistiske metode som Sirius/Nova rapportene. Dette for å kunne kartlegge utviklingen på pengespillproblematikk fra 2003 frem til i dag.

Utviklingen på det internasjonale pengespillmarkedet har endret seg dramatisk som følge av den teknologiske utviklingen. Økningen i antall datamaskiner i norske hjem, internett tilgang med bredbånd og ikke mist ny mobilteknologi (3G) fører til at pengespillmarkedet har blitt grenseløst og svært tilgjengelig. Vi vet også at betalingsløsninger vanskelig kan reguleres på tvers av landegrensene pga 3 parts betalingsformidlere slik som PayPal. PayPal og andre tilsvarende aktører lar spillere overføre penger via deres hjemmeside direkte fra konto og videre for eksempel til et Internett kasino. Det er svært viktig at myndighetene tilpasser seg denne utviklingen, ettersom det viser seg at det er svært vanskelig å regulere seg bort fra markedstilgangen som har oppstått for norske spillere.

Utfordringen vil være å ha et forsvarlig, men likevel konkurransedyktig tilbud fra norske aktører, slik at omsetningen fra pengespill ikke kanaliseres til aktører utenfor norske myndigheters kontroll og der de norske gode formål ikke får del i inntektene. Mye tyder på at det allerede pågår en endring i nordmenns spillevaner som favoriserer utenlandske spill på internett. Denne utviklingen må også myndighetene ha i mente når ytterligere innstramminger i automatmarkedet planlegges, jf. også de muligheter som ligger i det forslag som nevnes i pkt. 5 nedenfor.

4. Forslag om forbud mot bruk av sedler i gevinstautomater

NLD kjenner til fem forskningsprosjekter hvor man har undersøkt effekten ved å fjerne seddellelere, som ett av flere tiltak, relatert til spilleavhengighet: Fire studier i Australia og en i Canada. Det kan være slik at effekten av dette tiltaket i andre markeder ikke er sammenliknbar med norske forhold. Årsaken til dette er at mange av de markeder som er undersøkt har gevinstautomater distribuert i Kasino eller "spillehall" miljøer. I slike miljøer er det svært god tilgang på mynt og at det derfor er vanlig at en stor andel av omsetningen på gevinstautomatene allerede er i form av mynt. Konklusjonene kan kort refereres:

1. Blaszczynski, A., Sharpe, L., & Walker, M. (2001). University of Sydney Gambling Research Unit. *The Assessment of the impact of the reconfiguration electronic gaming machines as harm minimization strategies for problem gambling*. Denne studien konkluderer med at fjerning av seddelmatere ikke hadde noen effekt.
2. Department of Justice, Government of Victoria, Australia, (2005). *Study of the Impact of Caps on Electronic Gaming Machines*, I denne studien konkluderer man med at "å fjerne seddelmatere synes å ha noe effekt"
3. Alex Blaszczynski, Robert Ladouceur, Howard J. Shaffer. Journal of Gambling Studies, Vol. 20, No. 3, (2004), page 314. *A Science-Based Framework for Responsible Gambling: The Reno Model*. Rapporten er utarbeidet i forbindelse med forslag til lovendringer i Canada og konkluderer bl.a. med at å fjerne seddelmatere ikke anses for virkningsfullt i forbindelse med spilleavhengighet.
4. Ms. Helen Breen, Dr. Jeremy Buultjens and Dr. Nerilee Hing, Centre for Gambling Education and Research, Southern Cross University, New South Wales (2003), *The Perceived Efficacy of Responsible Gambling Strategies in Queensland Hotels, Casinos and Licensed Clubs*. Studien konkluderer med at å fjerne seddelmatere ikke har noen effekt, omsetningen synker de første ukene for deretter å ta seg opp igjen til samme nivå som før.
5. Micheil Brodie, Nicola Honeyfield and Glen Whitehead with Research and Community Engagement Division, Queensland Office of Gaming Regulation, in conjunction with The Office of Economic and Statistical Research (2003), *Change in Bank Note Acceptors on Electronic Gaming Machines in Queensland – Outcome Evaluation*.

Denne studien konkluderer med at det å fjerne muligheten til å benytte sedler som betalingsløsning på gevinstautomatene syntes å ha en positiv effekt ift. de personer som lider av spilleavhengighet, men at effekten gradvis forsvinner ettersom spillerne venner seg til alternative betalingsformer, i dette tilfellet mynt.

Basert på de studier som er nevnt overfor, kan det virke som fjerning av seddelmater har en midlertidig positiv effekt for problemspillere, men at denne effekten blir borte over tid. Det kan derfor være behov for å kombinere et forbud mot sedler med ytterligere tiltak mot spilleavhengighet.

I lys av ovenstående vil NLD støtte forslaget om fjerning av seddelmater. Imidlertid mener NLD at en mekanisk løsning, for å fjerne seddellelere, ikke vil være like god som en omskrivning av automatens software, godkjent av GLI. En mekanisk løsning vil være enklere å manipulere og vil lettere kunne føre til omgåelser av forbudet mot seddellelere.

Samtidig ønsker NLD å peke på at forbudet mot bruk av sedler i Norge bør evalueres etter at tiltaket er trådt i kraft. Man bør altså måle effekten på spilleavhengighet og evt. iverksette ytterligere tiltak dersom det er nødvendig. Det bør også undersøkes om forbudet har medført migrasjon til andre spill og i tilfelle hvilke. NLD tror at slik forskning, sammen med andre tiltak som blant annet er beskrevet i Lotteritilsynets forslag til handlingsplan, vil kunne gi oss mer kunnskap om spillproblematikk og vil være med på å redusere problemene knyttet til pengespill. Alle tiltak som gjennomføres ift å redusere omfanget av problemene fra pengespill bør evalueres på samme måte.

5. Langsiktig løsning

Dom i monopolspørsmålet fra EFTA-domstolen, er ikke forventet før første halvår 2007. Dommen vil deretter bli stadfestet av Norsk Høyesterett.

Siden departementet i løpet av 2006 skal vurdere ytterligere innstramminger i dagens automatmarked, er det som nevnt viktig å ha en mer helhetlig analyse av hvilke muligheter man har for å regulere automatmarkedet uten monopol. Behovet for mer omfattende grep understrekes av at det uansett utfall av EFTA-domstolens behandling av søksmålet mot Norge, vil ta flere år før en alternativ markedsmodell kan være etablert i Norge. NLD mener myndighetene bør analysere spillmarkedet, utarbeide en alternativ modell, for deretter å innføre en ny og bedre regulert modell allerede forut for avgjørelsen i EFTA-domstolen.

NLD har vært opptatt av å kartlegge om det finnes alternative modeller til den foreslåtte enerettsmodellen. Spesielt viktig for NLD har det vært å se om det finnes en alternativ modell som kan oppfylle de sosialpolitiske målsettingene som ligger til grunn for monopolmodellen. Dessuten har man hatt et ønske om en modell som gir størst mulig andel av omsetningen til de gode formål, og som sikrer økonomisk drift for seriøse aktører. Det er viktig at det økonomiske rammeverket ikke er av en slik karakter at en "svart" industri tvinges frem, slik som i Sverige.

5.1. Optimal modell

Med dette som bakgrunn engasjerte NLD Boston Consulting Group (BCG) til å utarbeide en optimal modell⁷ for regulering av det norske gevinstautomatmarkedet. Prosjektets mandat var:

"Basert på relevante internasjonale erfaringer og reguleringsregimer, samt de forskjellige perspektiver og krav som aktørene i Norge har (myndigheter, formål, spill- operatører, spilleavhengige), skal det utvikles en "optimal" norsk modell"

⁷ Vedlegg: BCGs sluttrapport "Optimal modell for regulering av det norske gevinstautomatmarkedet"

Studien konkluderte med at den optimale modell for regulering av det norske gevinstautomatmarkedet vil være en autorisasjonsmodell. Autorisasjonsmodellen innebærer en streng innstramning av reguleringen i automatmarkedet og vil medføre en betydelig reduksjon av inntektene.

Autorisasjonsmodellen gir mer fleksibilitet for justering av reguleringer enn en konsesjonsmodell. En autorisasjonsmodell vil også ha flere fordeler fremfor en monopolmodell, både når det gjelder å etablere nødvendig avstand mellom regulator og operatør, å sikre effektivitet i markedet (høyest mulig formålsandel) og å forebygge/ redusere omfanget av skadevirkninger knyttet til gevinstautomater. Man vil gjennom den optimale modellen kunne oppnå de fire viktigste hovedmålsetningene:

1. Reduksjon av spilleavhengighet og opprettholdelse av 18-års aldersgrense

- Spilleavhengigheten reduseres gjennom endring av utplasseringsmønsteret og klarere ansvar for lokalinnhaver.
- I tillegg skal reguleringen av spillene bygge på forskningsresultater.
- En andel av nettoomsætningen skal dessuten settes av til forskning, forebygging og behandling i forhold til spilleavhengighet.
- VLT-automater med "ticket" utbetaling vil bidra til bedre overholdelse av 18-års aldersgrense og skal benyttes aktivt til datainnsamling i forbindelse med forskning på spilleavhengighet.
- Med bakgrunn i tilgjengelig forskning vil utplassering ifm. alkoholserving, i motsetning til monopolmodellen, forbys.

2. Et begrenset antall seriøse aktører og et oversiktlig marked med god offentlig kontroll og minimal kriminell aktivitet

Skjerpede krav til operatørene og til utplasseringsstedene vil medføre en konsolidering i markedet og en reduksjon av antall automater. Lotteri- og stiftelsestilsynet skal videreutvikles som uavhengig kontrollorgan. Tilsynet skal sørge for en tett oppfølging av aktørene i markedet og på den måten sikre at de gjeldende bestemmelsene etterfølges og minimerer kriminell virksomhet knyttet til bransjen. VLT-automatene gir økt mulighet for overvåking og kontroll av de enkelte automater og spill og gjør det enkelt å fjerne spill og stenge automater.

3. En effektiv bransje med stabil og høy formålsandel

Modellen sikrer at en maksimal andel av spillernes tap finner veien til de veldedige formålene. Formålsandelen justeres betydelig opp fra dagens nivå, og det innføres et pottsystem som sikrer stabil og rettferdig fordeling av midlene til formålene. Den nye potten foreslåes innlemmet i den allerede eksisterende potten fra Norsk Tipping, som kanaliseres ut til de gode formål gjennom Kulturdepartementet eller annen Statlig instans.

4. Fleksibilitet til å gjøre fortløpende endringer i reguleringen

En autorisasjonsmodell gir en langt større grad av frihet til kontinuerlige endringer i reguleringen enn en konsesjonsmodell hvor reguleringsvilkårene i større grad er låst i konsesjonsperioden.

Flere av tiltakene som innføres har en betydelig omsetningseffekt. Innføringen av høyere formålsandel vil resultere i fjerning av en rekke automater fra markedet. Antallet automater i markedet tilpasses av den marginale fortjenesten pr. automat for operatørene, og beregninger viser at antallet automater vil bevege seg ned mot 10 000. Dette vil innebære en reduksjon i omsetning, men det er automatene med minst omsetning som forsvinner fra markedet og deler av omsetningen flyttes til andre automater.

Resultatet totalt sett for markedet er en reduksjon i netto omsetning på opptil 40 % og brutto omsetning reduseres med tilsvarende, samtidig som overføringene til formålene opprettholdes på 2004 nivå. Strengere håndhevelse av 18-års aldersgrense, kombinert med gevinstutbetaling i form av "ticket", gjør samtidig at omsetning fra mindreårige spillere minimeres.

Investeringen i VLT-automater vil føre til en konsolidering i bransjen og ventelig redusere antallet til 4-6 større entreprenører. Videre vil VLT-automater muliggjøre overføring av kontanthåndtering, med høy grad av kontroll, til lokalinnhaver og derigjennom gi markedet en redusert kostnadsstruktur.

Ved en ytterligere innsramming av markedet ned til et omsetningsnivå på linje med monopolforslaget viser BCG-modellen større overføringer til formål enn monopolmodellen, samtidig som modellen er bedre sett fra et spilleavhengighetsperspektiv enn monopolmodellen.

Den foreslåtte optimale modellen vil føre til en rekke forbedringer i forhold til eksisterende modell. De viktigste er:

- Redusert spilleavhengighet og bedre overholdelse av 18-års aldersgrense.
- En mer oversiktlig, kontrollert og effektiv bransje med færre aktører og redusert antall automater
- Økt formålsandel, sikrer de gode formål inntekter opp mot 2004 nivå
- Nettoomsetningen i gevinstautomatmarkedet reduseres med 40%, ned til ca. 3 milliarder

6. Avsluttende bemerkninger

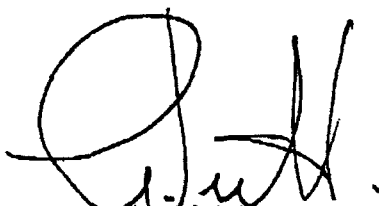
Norsk Lotteridrift har hatt og skal også i fremtiden ha, en aktiv holdning til de sosiale problemer pengespill kan medføre. NLD har i lang tid argumentert for å regulere gevinstautomatbransjen sterkere, og selskapet stiller seg i lys av dette positive til at myndighetene nå innfører tiltak mot spilleavhengighet og at Lotteri- og stiftelsestilsynet varsler gjennomføring av en ny befolkningsundersøkelse våren 2007. Forskningen viser at et forbud mot sedler kan ha en kortvarig effekt, og at det dermed kan være behov for å iverksette nye tiltak mot spilleavhengighet. En ny befolkningsundersøkelse på linje med Nova/Sirus vil kunne gi myndighetene et godt bilde av utviklingen fra 2002 og svar på om det er grunnlag for evt. ytterligere reguleringer ift. spilleavhengighetsproblematikk. Det er viktig at måleverktøyet som benyttes i denne studien er det samme som i Sirius undersøkelsen slik at resultatene blir sammenlignbare og man derfor kan måle utviklingen fra 2002 til 2007.

Reguleringen av pengespillmarkedet generelt og automatmarkedet spesielt, må ha et helhetlig perspektiv. Derfor mener NLD at man ved vurderingen av ytterligere reguleringer av dagens markedsmodell, allerede nå bør vurdere omfattende regulering av hele pengespillmarkedet, slik at effektivt arbeid for å motvirke spillavhengighet kommer i gang nå – og ikke først etter at EFTA-domstolens dom foreligger. Dette vil også kunne være et alternativ til enerettsmodellen. NLD har derfor i dette høringsvaret lagt frem slikt alternativ, som et innspill til de vurderinger som myndighetene må gjøre i 2006.

Foreløpig er dagens tillatelser forlenget frem til årsskiftet 2006/2007. De siste årenes usikkerhet har medført stor belastning for NLDs ansatte. Ved tre anledninger har selskapet måttet iverksette oppsigelsesprosesser, og som senere måtte reverseres. Denne uheldige situasjonen oppsto på grunn av at en avklaring om forlengelse av oppstillingstillatelsene kom etter den tidsfrist NLD hadde for å varsle oppsigelser for sine ansatte (4 måneder). NLD ønsker å anmode myndighetene om på et så tidlig tidspunkt som mulig, avklare situasjonen for perioden årsskifte 2006/2007 og frem til dom forventes i EFTA domstolen våren 2007.

For Norsk Lotteridrift

Oslo, den 25. april 2006

Göran Diedrichs
Styreleder

Nicolai Schanche
Administrerende direktør